

PETRA

GREG BEAR

Născut în 1951, Gregory Dale Bear a debutat în lumea SF-ului la vârsta de numai paisprezece ani, pentru ca, începând cu 1975, să devină scriitor profesionist. A fost președintele Societății Autorilor SF Americani în perioada 1989–1990 și este însurat cu fiica lui Poul Anderson.

„«Dumnezeu e mort, Dumnezeu e mort»...
Pierzanie! Când Dumnezeu va muri, o veți ști.”

Confesiunile Sf. Argentin

Sunt un fiu urât al pietrei și cărnii, nu pot nega asta. Nu mi-o amintesc pe mama. E posibil să mă fi abandonat la scurt timp după naștere. Mai mult decât probabil este moartă. Pe tatăl meu o creatură urâtă, cu cioc și jumătăți de aripi, dacă seamănă cu fiul său – nu l-am văzut niciodată.

De ce ar aspira un asemenea nefericit să fie istoric? Cred că pot da de urma momentului când am făcut alegerea. Este printre amintirile mele cele mai timpurii și trebuie să se fi întâmplat cam acum treizeci de ani, deși sunt sigur că am trăit mulți ani înainte de asta – ani acum pierduți pentru mine. Mă ghemuiam îndărătul unor draperii groase, prăfuite, într-un vestibul, ascultându-l pe un preot care-i instruia pe alți novici, toți născuți numai din carne, despre Mortdieu. Cuvintele lui îmi răsună încă în urechi.

— Din câte pot deduce, a spus el, Mortdieu a avut loc cam cu șaptezeci și șapte de ani în urmă. Cei învățați neagă că magia ar fi fost slobozită în lume, dar puțini neagă că Dumnezeu, ca atare, a murit.

Într-adevăr. Țasta e un eufemism. Toate legăturile universului nostru cândva măreț s-au sfărâmai, axa s-a înclinat, ușile cosmice s-au închis, iar regulile existenței și-au pierdut temeliile. Preotul a continuat pe tonuri măsurate, emoționate, să descrie acea vreme.

— Am auzit înțelepți vorbind despre declinul lent. Acolo unde

gândirea omenească era puternică, cutremurarea bruscă a realității a fost redusă la o zvâcnire. Unde gândirea era slabă, realitatea a dispărut complet, înghițită de haos. Fiecare iluzie a devenit la fel de reală ca substanța solidă.

Vocea îi tremura de emoție.

— Durere orbitoare, sângele luându-ne foc în vene, oase plesnind și carne prefăcându-se în pulbere. Oțel curgând precum lichidul. Ploaie cu chihlimbar din cer. Mulțimi adunate pe străzi care nu mai urmau nici o hartă, dacă hărțile însele nu se modificaseră. Nu știau ce să facă. Mințile lor slabe nu puteau cuprinde...

Cei mai mulți dintre oameni, bănuiesc, erau cu mult prea iraționali de la bun început. Națiuni întregi au dispărut ori s-au transformat în vârtejuri incomprehensibile de mizerie și depravare. Se spune că anumite universități, biblioteci și muzee au supraviețuit, însă azi nu avem contact cu ele.

Mă gândesc adesea la acele sărmăne victime din primele zile ale epocii Mortdieu. Cunoscuseră o lume cu oarecare stabilitate; de atunci, noi ne-am adaptat. Erau șocați de orașele transformându-se în păduri, de coșmarurile lor căpătând formă dinaintea ochilor. Gheonoaiele se cocoțau în vârful copacilor care odinioară fuseseră clădiri, porcii alergau pe străzi pe picioarele dinapoi... și așa mai departe. (Preotul nu încuraja contemplarea ciudățeniilor. „Tulburarea”, spunea el, „naște încă și mai mulți monștri.”)

Catedrala noastră a supraviețuit. Totuși, raționalitatea din această zonă slăbise cu câteva secole înainte de Mortdieu, fiind înlocuită numai de un fel de memorie mecanică. Catedrala a suferit. Supraviețuitorii – clerul și personalul angajat, credincioșii în căutare de adăpost – au avut viziuni abjecte, au visat vise abjecte. Au văzut ornamentele de piatră ale Catedralei trezindu-se la viață. În prezența cuiva care să vadă și să creadă, într-un univers căruia îi lipsea orice altă temelie, strămoșii mei s-au eliberat din strânsoarea pietrei și-au devenit carne. Asupra lor apăsa povara a secole de celibat. Au fost descoperite patruzeci și nouă de călugărițe care căutaseră adăpost în Catedrală, iar versiunile mai vulgare ale poveștii spun că nu prea s-au împotrivit. Mortdieu a avut un efect afrodisiac surprinzător asupra credincioaselor și au avut loc împreunări.

N-a fost stabilită nici o perioadă precisă de gestație, căci în vremea aceea marea roată din piatră nu fusese pusă să se rotească înainte și înapoi pentru a măsura orele. Nici nu-i fusese dat nimănui jilțul lui Kronos ca să supravegheze roata și să ofere un orar pentru activitățile zilnice.

Dar carnea n-a alungat stânca și au venit pe lume fiii și fiicele cărnii și pietrei, inclusiv eu. Acelea care păcătuiseră cu creaturile neomenești au fost alungate să-și crească – sau să-și abandoneze – progeniturile monștru-

oase în ungherele cele mai înalte și mai ascunse. Acelea care acceptaseră îmbrățișările sfinților de piatră și ale altor chipuri omenești au fost maltratate mai puțin, însă tot au fost exilate în porțiunile superioare. A fost înălțat un eșafodaj din lemn, împărțind marea navă în două nivele. Deasupra eșafodajului a fost fixată o cortină din canava ca să împiedice căderea gunoaielor, iar la cel de-al doilea etaj al Catedralei odraslele mai omenești ale pietrei și cărnii au început să creeze o viață nouă.

Mult timp am căutat să aflu cum s-a ivit pe lume o aparență de ordine. Legenda spune că arhiexistențialistul Jansard – care l-a răstignit pe iubitul sfânt Argentin – a fost acela care, înțelegându-și greșeala și căindu-se de ea, a descoperit că mintea și gândul puteau să calmeze marea agitată a realității.

Preotul și-a încheiat lecția mult prea schematică atingând pe scurt acest subiect:

— O dată cu trecerea în neființă a privirii veghetoare a Domnului, omenirea a trebuit să întindă mâinile și să apuce țesătura pe cale să se destrame a lumii. Cei rămași în viață – aceia care avuseseră atâta minte ca să împiedice dezmembrarea propriilor corpuri – au devenit singura forță de coeziune în haos.

Învățasem destule cuvinte ca să înțeleg ce spunea; memoria mea era bună – încă mai este – și eram destul de curios ca să vreau să știu mai mult.

Strecurându-mă de-a lungul zidurilor de piatră îndărătul draperiilor, am ascultat alți preoți și călugărițe citind scripturi unor cârduri de copii ai cărnii. Asta era la parter, iar eu mă aflam în mare pericol, oamenii de carne pură îi priveau pe cei din soiul meu ca pe niște monstruoziități. Dar merita.

Am putut să fur o psaltire și să învăț să citesc. Am furat și alte cărți; ele au definit lumea mea pentru că mi-au permis s-o compar cu altele. La început nu puteam crede că ceilalți existaseră vreodată; numai Catedrala era reală. Încă mai am îndoieli. Pot să privesc pe o ferestrică rotundă dintr-un perete al camerei mele și să văd codrul cel mare și râul care înconjoară Catedrala, însă nu văd nimic altceva. Așa încât experiența mea cu alte lumi e departe de a fi directă.

N-are importanță. Am citit mult, dar nu sunt cărturar. Ceea ce mă preocupă este istoria recentă – rezultatul final al acelei ore germinale în care l-am ascultat pe preot. De la metafizic la profund personal.

Sunt mic – abia dacă am un metru înălțime – dar pot fugi iute prin cele mai multe dintre pasajele ascunse. În acest fel pot privi fără să atrag atenția. S-ar putea să fiu singurul istoric din toată clădirea asta. Alții care pretind acest titlu ignoră ceea ce se află dinaintea ochilor lor, căutând

adevăruri ultime, sau cel puțin Imagini De Ansamblu. Deci, dacă preferați istoria în care istoricul nu e implicat, căutați la alții. Deși încerc să fiu obiectiv, totuși am subiectele mele preferate...

* * *

În vremea când începe istoria mea, copiii pietrei și ai cărnii încă îl mai căutau pe Christosul de Piatră. Aceia dintre noi, născuți din împreunarea sfinților de piatră și balaurilor cu călugărițele răpite, credeau că mântuirea noastră stătea în marele celibatar de stâncă ce se trezise la viață o dată cu toate celelalte statui.

De mai mică însemnătate erau întâlnirile secrete dintre fiica episcopului și un tânăr născut din piatră și carne. Asemenea întâlniri erau interzise chiar și între aceia din carne pură; și dat fiind că acești doi îndrăgostiți erau necăsătoriți, păcatul lor multiplu mă intriga.

Pe ea o chema Constantia și avea paisprezece ani, picioare suple, păr castaniu, piept împlinit. Ochii săi aveau acel soi prostesc de viață divină întâlnit adesea la fetele de acea vârstă. Pe el îl chema Corvus și avea cincisprezece ani. Nu-mi amintesc cu precizie trăsăturile lui, însă era destul de frumos și îndemânat; putea să se cațere prin eșafodaj aproape la fel de repede ca și mine. I-am văzut prima dată cum vorbeau când făceam unul dintre raidurile mele frecvente la depozit ca să fur încă o carte. Erau în umbră, însă ochii mei sunt ageri. Vorbeau încet, cu sfială. Mă durea inima văzându-i și gândindu-mă la tragedia lor, căci mi-am dat seama imediat că Corvus nu era născut numai din carne și că Constantia era fiica a însuși episcopului. Mi l-am imaginat pe bătrânul tiran condamnându-l pe Corvus la pedeapsa obișnuită pentru asemenea încălcări ale nivelului și moralității – castrarea. Dar în discuția lor era o dulceață care aproape ascundea duhoarea stăutută a navei inferioare.

— Ai mai sărutat vreun bărbat?

— Da.

— Pe cine?

— Pe fratele meu.

Constantia râse.

— Și?

Vocea lui era mai ascuțită; părea să spună că l-ar fi putut ucide pe fratele ei.

— Pe un prieten numit Jules.

— Unde este?

— O, a dispărut într-o ieșire pentru strângerea vreascurilor.

— A.

Și o sărută din nou. Sunt istoric, nu voyeur, așa încât ascund cu discreție înflorirea pasiunii lor. Dacă Corvus ar fi avut vreun pic de minte, ar fi profitat din plin de cucerirea lui și nu s-ar fi întors niciodată. Însă era prins în capcană și a continuat s-o întâlnească, în ciuda riscului. Aceasta era loialitate, dragoste, fidelitate și era rară. Mă fascina.

* * *

Acum tocmai am văzut că e soare, o zi frumoasă, și-am privit afară, pe deasupra contraforturilor. Catedrala este ca o șopârlă căreia îi atârna burta până la pământ, iar contraforturile sunt picioarele. La baza fiecărui contrafort se află căsuțe, acolo unde guri de burlan cu fețe de dragon se aplecau deasupra copacilor (sau a orașului sau a ce o fi fost pe vremuri acolo, jos). Acum trăiesc oameni acolo. N-a fost întotdeauna așa – odinioară soarele era interzis. Încă din copilărie, lui Corvus și Constantiei le fusese refuzată lumina lui, așa încât chiar și în floarea tinereții lor erau palizi și murdari de fumul lumânărilor și opaițelor. În zilele acelea, cel mai mult te vedea soarele în ieșirile pentru adunat vreascuri.

După ce spionasem una dintre întâlnirile clandestine ale tinerilor îndrăgostiți, am meditat timp de-o oră într-un colț întunecos, apoi m-am dus să-l văd pe uriașul de bronz – Apostolul Toma. El era singura ființă cu înfățișare umană care trăia atât de sus în Catedrală. Purta o riglă pe care era gravat numele său adevărat – fusese modelat după chipul restauratorului Catedralei din vremuri trecute, arhitectul Viollet-le-Duc. Cunoștea Catedrala mai bine decât oricine, iar eu îl admiram tare mult. Cei mai mulți dintre monștri îl lăseau în pace – de frică, dacă nu din alte motive. Era enorm, negru ca noaptea, dar spuzit cu verde palid, cu fața încruntată în gânduri eterne. Stătea, ca de obicei, așezat în sacristia sa din lemn de lângă baza clopotniței, la nici șapte metri de locul în care scriu acum, gândindu-se la vremuri pe care nici unul dintre noi, ceilalți, nu le cunoscuse vreodată: la bucuria și iubirea trecută, spun unii; alții spun că la povara care-l apăsa acum, când Catedrala era centrul acestei lumi haotice.

Uriașul a fost acela care m-a ales dintre hoardele pocite când m-a văzut cu o psaltire. M-a încurajat în eforturile pe care le făceam să citesc.

— Ai ochii ageri, mi-a spus. Te miști de parcă mintea ți-ar fi iute, și te păstrezi uscat și curat. Nu ești găunos precum monștrii născuți din gurile de burlan; ești dintr-o bucată. De dragul nostru, al tuturor, folosește-ți

calitățile și învață căile Catedralei.

Și așa am făcut.

Ridică privirea când am intrat. M-am așezat pe o ladă lângă picioarele lui și-am zis:

— O fiică a cărnii se întâlnește cu un fiu al pietrei și cărnii.

Ridică din umerii masivi.

— Așa va fi, cu timpul.

— Nu este un păcat?

— Este ceva atât de monstruos, încât a trecut de păcat și-a devenit necesitate, zise el. Se va întâmpla mai des pe măsura ce va trece timpul.

— Se iubesc, cred, sau se vor iubi.

Încuviință.

— Eu – și Celălalt – am fost singurii care n-am păcătuit în noaptea Mortdieu. Eu – cu excepția Celuilalt – sunt singurul potrivit să judece.

Am așteptat să judece, dar el oftă și mă bătu pe umăr.

— Iar eu nu judec niciodată, nu-i așa, urâtul meu prieten?

— Niciodată, am zis.

— Așa că lasă-mă singur, să fiu trist, îmi făcu semn cu ochiul. Și lor – mai multă putere.

Episcopul Catedralei era un om bătrân. Se spunea că nu fusese episcop înainte de Mortdieu, ci un vagabond care a intrat în timpul haosului, înainte ca pădurea să fi înlocuit orașul. Se autoîntitulase stăpân al acestei secțiuni din fostul domeniu al lui Dumnezeu, spunând că-i fusese lăsată prin testament.

Era scund, îndesat, cu brațe păroase, uriașe, ca niște fălci de menghină. Odată omorâse un monstru născut dintr-un jgheab, strângându-l o singură dată în pumn, iar garguii sunt ființe robuste, din moment ce n-au măruntaie cum avem eu și (presupun) dumneavoastră. Părul care-i înconjură peticul de chelie era alb, des și zburlit, iar sprâncenele i se arcuiau deasupra nasului cu o flexibilitatea uimitoare. Se împreuna ca un porc, mânca enorm și avea scaun lichid (știi tot). Un om potrivit vremii sale, dacă a existat vreodată unul.

Al lui era decretul ca toți aceia care nu erau carne pură să fie exilați, iar cei care n-aveau formă omenească să fie uciși de cum erau văzuți.

Când m-am întors din camera uriașului, am văzut că nava inferioară era în tumult. Cineva fusese văzut cățărându-se prin eșafodaj și fuseseră trimise trupe ca să-l doboare. Bineînțeles că era Corvus. Eram mai bun decât el la cățărare și știam grinzile mai bine, așa că atunci când s-a pomenit încolțit în ceea ce părea o fundătură, eu am fost cel ce i-a făcut semn din

umbră și i-am arătat o gaură suficient de mare ca să treacă prin ea. S-a băgat acolo fără să-mi mulțumească, dar pentru mine eticheta n-a avut niciodată importanță. Am intrat în zidul de piatră printr-o crăpătură largă cât o mână cu degetele răsfirate și m-am strecurat până jos, să văd ce se mai întâmpla. Distracțiile erau rare.

Circula un zvon că silueta fusese văzută cu o tânără, dar mulțimea nu știa cine era fata. Bărbații și femeile care se amestecau în lumina cețoasă, între șirurile de cocioabe fără acoperiș, sporovăiau vesel. Pe atunci, castrările și execuțiile se numărau printre puținele noastre bucurii; și eu mă bucuram de ele, dar acum mă interesau potențialele victime și eram îngrijorat.

Grija și interesul m-au copleșit. M-am strecurat printr-o spărtură nereparată și am căzut pe o parte a intervalului dintre bănci, între zidul exterior și cocioabe. Un grup de adolescenți murdari mă văzu.

— Uite-l acolo! țipară ei. N-a fugit!

Soldații mascați ai episcopului pot circula liber la toate nivelurile. Eram aproape încolțit de ei, iar când am încercat o cale de evadare, așteptau într-un punct crucial pe scări – pe care trebuia să le traversez pentru a completa următoarea tură – și m-au forțat să dau înapoi. Mă mândream că știu Catedrala de sus până jos, dar în timp ce mă cățaram nebunește, am dat peste un tunel pe care nu-l mai observasem. Se adâncea într-un zid de fundație din pietre mari. Eram în siguranță pentru moment. Însă mă temeam că mi-ar putea găsi ascunzătorile cu mâncare și otrăvi burdufurile cu apă de ploaie. Totuși, nu puteam face nimic până când nu aveau să plece, așa încât m-am hotărât să petrec orele de așteptare încordată explorând tunelul.

Catedrala este o surpriză permanentă; acum îmi dau seama că nu știam nici jumătate din ceea ce avea de oferit. Există întotdeauna noi căi pentru a ajunge de aici acolo (bănuiesc că unele sunt create în timp ce nu privește nimeni) și câteodată chiar noi feluri de acolo care trebuie descoperite. Pe

Desen de Radu Gavrilescu

când soldații pufneau deasupra, pe lângă gaură, lângă scări – unde numai un copil din doi sau trei ar fi putut intra – am coborât adânc în stâncă, pe un șir de trepte grosolane. Apa și noroiul făceau ca pasajul să fie alunecos și dificil.

Pentru puțin timp m-am aflat într-o beznă mai adâncă decât oricare alta mai întâlnisem până atunci – un întuneric mult mai profund decât acela pe care l-ar putea explica simpla lipsă de lumină. Apoi am văzut mai jos o lucire galbenă, firavă. Mai precaut, am încetinit și-am înaintat în tăcere. Dincolo de o poartă din metal ruginită, zgrunțuroasă, am pătruns în camera luminată. Se simțea mirosul pietrei ce se macină, un iz de apă minerală, mâl – și duhoarea unui gargui mort. Fiara zăcea pe podeaua încăperii înguste, moartă de câteva luni, dar încă duhnind. Am amintit că garguii sunt foarte greu de ucis – iar acesta fusese omorât. Trei lumânări fuseseră aranjate de curând în nișe, pe pereții camerei, pâlpâind într-un curent slab venit de sus. În ciuda fricii, am traversat podeaua de piatră, am luat o lumânare și m-am uitat în următorul sector al tunelului.

Acesta cobora în pantă cale de câțiva stânjeni, sfârșindu-se la o altă poartă de metal. Aici am simțit un miros pe care nu-l mai detectasem niciodată – aroma celei mai pure dintre stânci, ca de jad rar sau marmură virgină. Mă cuprinse un asemenea sentiment de exaltare, încât aproape am râs, dar eram prea precaut ca s-o fac. Am împins deoparte poarta și-am fost întâmpinat de o boare din aerul cel mai răcoros, cel mai dulce, ca o adiere din mormântul unui sfânt al cărui corp nu putrezește ci, mai curând, alungă putreziciunea și o gonește în abisurile inferioare. Am deschis ciocul de uimire. Lumina lumânării căzu dincolo de întuneric asupra unui corp despre care am crezut mai întâi că e un copil. Însă m-am contrazis repede. Ființa avea câteva vârste deodată. Când am clipit, a devenit un bărbat de vreo treizeci de ani, bine clădit, cu o frunte înaltă și mâini elegante, palide ca gheața. Ochii lui fixau peretele aflat în spatele meu. M-am așezat în genunchii solzoși și mi-am plecat fruntea cât de bine am putut până la piatră rece, tremurând până în vârful resturilor mele de aripi.

— Iartă-mă, Bucurie a Dorinței Omului, am zis. Iartă-mă.

Nimerisem peste ascunzătoarea Christosului de Piatră.

— Ești iertat, spuse El cu voce obosită. Trebuia să vii, mai devreme sau mai târziu. Mai bine acum decât mai târziu, când...

Vocea i se pierdu și El clătină din cap. Era foarte slab, înveșmântat într-o robă cenușie care încă mai purta urmele a secole de intemperii.

— De ce ai venit?

— Pentru a scăpa de soldații episcopului, am zis.

A încuviințat.

— Da. Episcopul. De cât timp sunt aici?

— Dinainte să mă fi născut, Doamne. De șaizeci sau șaptezeci de ani.

Era slab, aproape eteric, deși eu mi-L imaginasem ca pe un tâmplar voinic. Mi-am coborât glasul și L-am implorat:

— Ce pot face pentru Tine, Doamne?

— Pleacă, zise.

— N-aș putea trăi cu un asemenea secret, am spus. Tu ești mântuirea. Îl poți răsturna pe episcop și poți aduce toate nivelurile laolaltă.

— Nu sunt general sau soldat. Te rog, pleacă și nu spune...

Am simțit o răsuflare în spatele meu, apoi șoapta unei arme. Am sărit într-o parte, iar părul de pe ceafă mi s-a zbârlit când o sabie de piatră s-a abătut și s-a sfărâmat pe podea, lângă mine. Christosul și-a ridicat mâna. Încă în stare de șoc, m-am holbat la o fiară care semăna mult cu mine. Aceasta îmi întoarse privirea, cu fața neagră de furie, ținută de puterea mâinii Lui. Ar fi trebuit să fiu mai precaut – cineva trebuia să fi omorât garguiul și să fi adus lumânări proaspete.

— Dar, Doamne, tună fiara, le va spune tuturor.

— Nu, zise Christosul. Nu va spune nimănui.

Privi pe jumătate la mine, pe jumătate prin mine și spuse: „Pleacă, pleacă.”

M-am târât și strecurat în sus, pe tunele, și-am intrat în întunericul oranj al Catedralei, plângând. Nici măcar n-am putut să mă duc la uriaș. Fusesem redus la tăcere cu tot atâta eficiență ca și în cazul când mi-ar fi fost tăiat gâtul.

În dimineața următoare am privit dintr-un colț întunecat al eșafodajului în timp ce mulțimea se aduna împrejurul unui om singuratic îmbrăcat cu o robă murdară, din pânză de sac. Îl mai văzusem; îl chema Psalo și era tolerat ca un exemplu al mărinimiei episcopului. Era un gest simbolic; cei mai mulți dintre oameni îl considerau numai pe jumătate sănătos.

Totuși, de această dată am ascultat și, în zăpăceala mea, am constatat că vorbele lui atingeau coarde sensibile în mine. Îi îndemna pe episcop și pe soldații lui să lase iar lumina în Catedrală, coborând canavaua care acoperea ferestrele. Mai vorbise despre asta, iar episcopul răspunsese cu declarația lui obișnuită – că împreună cu lumina avea să vină mai mult haos, căci mintea omenească era acum o gheenă de iluzii. Orice stimul ar fi spulberat dramul de siguranță pe care-l aveau locuitorii Catedralei.

În acest timp nu-mi mai făcea nici o plăcere să urmăresc cum creștea dragostea dintre Constantia și Corvus. Deveneau mai puțin precauți. Vorbirea lor era mai îndrăzneată.

— Vom anunța o căsătorie, spuse Corvus.

— N-o vor permite niciodată. Au să te... taie.

— Sunt sprinten. N-au să mă prindă. Biserica are nevoie de conducători, de revoluționari viteji. Dacă nimeni nu încalcă tradiția, toată lumea va suferi.

— Mă tem pentru viața ta – și pentru a mea. Tata m-ar alunga din turmă ca pe un miel bolnav.

— Tatăl tău nu e păstor.

— Este tatăl meu, zise Constantia, cu ochii mari și buzele strânse.

Stăteam cu ciocul între labe, cu ochii întredeschiși, și puteam să mai-muțăresc fiecare afirmație înainte de a fi rostită. Dragoste nemuritoare... speranță pentru un viitor sumbru... rahat cu apă rece! Citisem toate astea mai înainte într-o colecție de romane romantice aflată între lucrurile unei călugărițe moarte. Imediat cum am făcut legătura și mi-am dat seama de eterna banalitate – și inutilitatea – a ceea ce vedeam, și când am comparat vorbăria lor cu infinita tristețe a Christosului de Piatră, am devenit, din inocent, cinic. Transformarea m-a amețit, lăsând în urmă mici urme de emoție nobilă, dar viitorul părea clar. Corvus avea să fie prins și executat; dacă nu l-aș fi ajutat, deja ar fi fost jugănit, dacă nu chiar ucis. Constantia avea să plângă, să se otrăvească; trubadurii aveau să cânte despre asta (aceleași guri neferecate care aclamau moartea iubitului ei); poate că eu aveam să scriu despre asta (plănuiam această cronică chiar atunci), iar apoi, poate, aveam să-i urmez pe amândoi, ucis de păcatul plictiselii.

Odată cu venirea nopții, lucrurile deveneau mai puțin sigure. Era ușor să privești un zid întunecat și să lași visele să devină realitate. Odinioară, așa am dedus din cărți, visele nu puteau căpăta formă dincolo de somn sau de o scurtă închipuire. Mult prea des a trebuit să lupt cu creaturi născute din visele mele, curgând din pereți, devenite brusc independente și înfometate. Oamenii mor adesea noaptea, devorați de propriile lor coșmaruri.

În acea seară, adormind cu viziuni ale Christosului de Piatra în minte, am visat oameni binecuvântați, îngeri și sfinți. M-am trezit brusc, din obișnuință, și unul rămăsese în urmă. Pe ceilalți i-am văzut vag, zburând repede prin fereastra rotundă, unde șopteau și făceau planuri să se înalțe la ceruri. Răsufierea lui era aspră.

— Sunt Petru, zise el, numit și Simon. Sunt piatra de temelie a Bisericii, iar papilor li se spune că sunt moștenitori ai misiunii mele.

— Și eu sunt din piatră, am spus. Cel puțin în parte.

— Așa să fie, atunci. Ești moștenitor al misiunii mele. Mergi și fii papă. Nu-l adora pe Christosul de Piatră, căci un Christos e doar atât de bun cât îi sunt faptele, iar dacă nu face nimic, nu e nici o mântuire în El.

Umbra întinse mâna să mă mângâie pe cap, și am văzut cum a căscat ochii când mi-a distins forma. Mormăi o formulă pentru alungarea diavolilor și se strecură afară pe fereastră pentru a se alătura însoțitorilor săi.

Mi-am imaginat că dacă un asemenea subiect ar fi adus în fața consiliului, s-ar lua decizia cu putere de lege că binecuvântarea unei persoane întrupate din vis nu este valabilă. Nu-mi păsa. Acesta era un sfat mai bun decât oricare altul primit de când uriașul îmi spusese să citesc și să învăț.

Dar ca să fii papă, trebuie să ai o ierarhie de slujitori care să-ți îndeplinească ordinele. Cea mai mare dintre stânci nu se mișcă singură. Așa încât, plin de putere, m-am decis să apar în nava superioară și să mă anunț oamenilor.

Mi-a trebuit mult curaj să apar la lumina zilei, fără manta, și să merg pe suprafața schelăriei, la cel de-al doilea nivel, printre mulțimea de vânzători care aranjau piața pentru acea zi. Unii au reacționat cu intoleranța

Desen de Radu Gavrilă

tipică și-au căutat să mă lovească cu piciorul sau să mă batjocorească. Ciocul meu îi descurajă. M-am cățărât în vârful unei dughene mai răsărite și-am stat în cercul de lumină cețoasă al unei lămpi, dregându-mi vocea ca să mă anunț. Sub o grindină de rodii putrede și legume fleșcăite, i-am spus gloatei cine sunt, și i-am povestit despre viziunea mea. Împeștriat cu stropi de murdărie, am sărit jos după câteva minute și-am fugit într-o gură de tunel prea strâmtă pentru cei mai mulți dintre oameni. Câțiva băieți mă urmăriră, iar unul pierdu un deget în timp ce încerca să mă spintece cu un ciob de sticlă colorată.

Dezvăluirea publică nu folosea la nimic. Există mai multe niveluri de intoleranță, și eu mă aflu în capătul de jos al oricărei liste.

Următoarea mea strategie a fost să găsesc o cale de a submina Catedrala de sus până jos. Chiar și bigoții intoleranți, când sunt reduși la o gloată, ar putea fi influențați de cineva predestinat și capabil. Am petrecut două zile ascunzându-mă prin ziduri. Trebuia să existe un defect fundamental într-o structură atât de fragilă ca biserica și, cu toate că nu mă gândeam la distrugerea totală, vroiam ceva spectaculos, inevitabil.

În timp ce mă gândeam, agățat de extremitatea inferioară a celui de-al doilea eșafodaj, deasupra comunității celor născuți numai din carne, vocea profundă, bolovănoasă, a episcopului tună peste zgomotul mulțimii. Am deschis ochii și-am privit jos. Soldații mascați țineau o siluetă aplecată, iar episcopul intona pe deasupra capului său:

— Aflați voi toți care mă auziți acum: acest tânăr bastard al cărnii și pietrei...

Corvus, mi-am spus. Prins în cele din urmă. Am închis un ochi, însă celălalt refuză să-mi ascundă scena.

— ...a pângărit tot ceea ce considerăm sfânt și va plăti pentru crimele lui în acest loc, mâine la această oră. Kronos! Însemnează mișcarea roții.

Cel care fusese ales Kronos, un bătrân slab cu părul sur, murdar, care-i ajungea până la fund, luă o bucată de cărbune și însemnă un X pe uriașul cadran de pe un perete despărțitor, îndărătul căruia roata gemea și scârțâia, rotindu-se.

Mulțimea era entuziasmată. L-am văzut pe Psalo făcându-și loc printre oameni.

— Ce crimă? strigă el. Numiți crima!

— Violarea nivelului inferior! declară căpetenia soldaților mascați.

— Asta merită o biciuire și o escortare sus, zise Psalo. Detectez aici o crimă mai sinistă. Care este?

Episcopul îl fixă pe Psalo cu răceală.

— A încercat s-o violeze pe fiica mea, Constantia.

La asta, Psalo nu putu spune nimic. Pedeapsa era castrarea și moartea. Toți oamenii pur-sânge acceptau asemenea legi. Nu exista nici un alt refugiu.

Am căzut pe gânduri, privind cum Corvus era dus la temniță. Viitorul pe care-l doream în acel moment m-a uluit prin claritatea lui. Vroiam acea parte din moștenirea mea care-mi fusese refuzată – să fiu împăcat cu mine însumi, să fiu înconjurat de aceia care mă acceptau, de aceia care nu erau cu nimic mai buni decât mine. Cu vremea avea să se întâmple și asta, după cum spusese uriașul. Însă, oare aveam s-o văd vreodată? Ceea ce se străduia Corvus să facă, în felul său senzual, era egalizarea nivelurilor, îngemănarea pietrei cu carnea până când nimeni n-ar mai putea să le deosebească.

Ei bine, planurile mele dincolo de acest punct erau foarte cețoase. Erau nu atât planuri, cât sentimente luminoase, închipuiri de fericire și copii jucându-se în pădurea și câmpurile de dincolo de insulă, în timp ce lucrarea se făcea sub privirea urmașului lui Dumnezeu. Copiii mei, jucându-se în pădure. În acel moment ajunse la mine o urmă de adevăr. Îmi dorisem să fiu în locul lui Corvus când se împreunase cu Constantia.

Deci, aveam două misiuni care puteau fi combinate dacă eram deștept. Trebuia să distrag atenția episcopului și a trupelor sale, și trebuia să-l salvez pe Corvus, colegul meu revoluționar.

Mi-am petrecut acea noapte în chinuri febrile în camera mea. În zori m-am dus la uriaș și i-am cerut sfatul. M-a măsurat din priviri cu răceală și-a spus:

— Ne irosim timpul dacă încercăm să-i deșteptăm cu de-a sila. Dar n-avem nici o chemare mai bună decât să ne irosim timpul, nu-i așa?

— Ce să fac?

— Luminează-i.

Am bătut cu ghearele în podea.

— Sunt bolovani! Încearcă să luminezi bolovani!

Zâmbi cu zâmbetul său trist, zgârcit.

— Luminează-i, zise.

Am plecat furios din camera uriașului. N-aveam acces la cadranul marii roți, așa încât nu puteam ști exact când urma să aibă loc execuția. Dar am bănuț – din amintirile unui stomac ce mormăia – că avea să fie după-amiază devreme. Am călătorit dintr-un capăt al navei în celălalt și, la fel, în transept. Aproape că m-am istovit. Apoi, traversând un culoar pustiu, am cules o bucată de sticlă colorată și-am examinat-o, dus pe

gânduri. Mulți dintre băieții de pe toate nivelurile purtau cu ei aceste cioburi, iar fetele le foloseau ca podoabe – împotriva dorințelor celor mai vârstnici, care susțineau că obiectele strălucitoare dădeau naștere mai multor monștri în minte. De unde făceau rost de ele?

Într-una din cărțile pe care le citisem cu ani în urmă, văzusem poze viu colorate ale ferestrelor Catedralei. „Luminează-i”, spusese uriașul.

Îmi veni în minte cererea lui Psalo ca lumina să fie lăsată în Catedrală.

De-a lungul bolții superioare a navei, într-un tunel care parcurgea întreaga ei lungime, am găsit legăturile care țineau scripeții draperiilor groase din dreptul ferestrelor. Am hotărât că cele mai bune ferestre aveau să fie cele uriașe din transepturile nordic și sudic. Am trasat o diagramă în praf, încercând să decid ce anotimp era și din care direcție avea să vină lumina soarelui – pentru mine era pură teorie, dar în acel moment eram într-o efervescență febrilă. Toate ferestrele trebuiau să fie libere. Nu mă puteam hotărî care era cea mai bună.

Eram gata la începutul după-amiezii, imediat după rugăciunile de la amiază din nava superioară. Tăiasem funiile principale și slăbisem cârligele trăgându-le din pereți cu un târnăcop furat din sala cu arme și unelte a episcopului. Am mers de-a lungul unei cornișe, la mare înălțime, am coborât pe un puț aproape vertical prin perete până la etajul inferior, și-am așteptat.

Constantia privea de la un balcon din lemn, loja specială a episcopului pentru execuții. Avea o expresie terifiată, fascinată. Corvus era pe eșafodul din partea cealaltă a navei, chiar în centrul crucii transeptului. Torțele îi luminau pe el și pe călăii săi, trei bărbați și o bătrână.

Știam procedura. Bătrâna avea să-l castreze mai întâi, apoi bărbații aveau să-i taie capul. Era îmbrăcat în roba roșie a condamnatului pentru a ascunde sângele. Emoția cauzată de sânge printre cei ușor de impresionat era ultimul lucru pe care-l dorea episcopul. Soldații așteptau împrejurul eșafodului ca să purifice zona cu agheasmă.

Nu aveam mult timp. Avea să dureze câteva minute până când sistemul de funii și scripeți ceda și cădeau pânzele. M-am dus la punctul crucial și-am retezat legăturile care rămăseseră. Apoi, în timp ce Catedrala se umplea cu un scârțâit sec, m-am întors pe cornișă la postul meu de observație.

După trei minute draperiile cădeau. L-am văzut pe Corvus ridicând privirea; ochii îi străluceau. Episcopul era cu fiica lui în lojă. O trase înapoi în umbră. După alte două minute, draperiile căzură pe schela superioară, cu un trosnet hidos. Greutatea lor era prea mare pentru capetele structurii, și aceasta se prăbuși, lăsând draperiile să se prăvălească pe podea, mulți

stânjeni mai jos. La început lumina a fost firavă și albăstrie, filtrată poate de un nor care trecea. Apoi, de la un capăt al Catedralei la celălalt, o izbucnire de lumină îmi limpezi lumea cețoasă. Strălucirea a mii de bucăți de sticlă colorată, ascunse timp de decenii și aproape neatinse de copiii vandali, căzu dintr-o dată asupra nivelurilor superioare și inferioare. Un strigăt al mulțimii aproape mă smulse de la postul meu. M-am strecurat repede la nivelul inferior și m-am ascuns, speriat de ceea ce făcusem. Aceasta era mai mult decât simpla lumină a soarelui. Precum înflorirea a două flori, una mai viu colorată decât cealaltă, vitraliile transeptului îi uluiau pe toți cei care le priveau.

Ochii obișnuiți cu întunericul roșiatic, cu fumul și ceața și umbra, nu pot privi asemenea splendoare fără efecte drastice. Mi-am acoperit fața și-am încercat să găsesc o ieșire convenabilă.

Dar populația creștea. Pe măsură ce lumina devenea mai strălucitoare și mai multe fețe se ridicau pentru a rămâne fixate, în mod fototrop, splendoarea îi scoase din fire pe unii oameni. Din mințile lor se revărsară lucruri prea minunate pentru a fi catalogate cu acuratețe. Totuși, monștrii eliberați astfel nu erau violenți, și cele mai multe dintre viziuni nu erau monstruoase.

Nava superioară și cea inferioară musteau de splendori reflectate, creaturi de vis și copii înveșmântați în coconi de lumină. Sfinții și creaturile uimitoare dominau. O mie de tineri nou-creați se ghemuiră pe podeaua strălucitoare și începură să povestească despre minuni, despre orașe din Orient și despre vremuri care fuseseră odinioară. Măscărici îmbrăcați în flăcări făceau giumbușlucuri pe acoperișurile dughenelor din piață. Animale necunoscute în Catedrală topăiau printre locuințe, dând sfaturi prietenești. Creaturi abstracte, mingi strălucitoare în rețele de aur și panglici de mătase, cântau și pluteau în preajma zonelor superioare. Catedrala deveni un mare receptacol al tuturor viselor sclipitoare cunoscute locuitorilor săi.

Încet, oamenii din carne pură din nava inferioară, urcară pe schelărie și se plimbară prin nava superioară ca să vadă ceea ce nu puteau distinge de jos. Din ascunzătoarea mea i-am privit pe soldații mascați ai episcopului cum i-au urcat litiera pe trepte înguste. Constantia mergea în spatele lor, împiedicându-se, cu ochii închiși dinaintea noii străluciri.

Toți încercau să-și acopere ochii, dar nimeni nu reuși prea mult timp.

Am plâns. Aproape orbit de lacrimi, mi-am croit drum încă și mai sus și-am privit în jos, la mulțimea agitată. L-am văzut pe Corvus, ale cărui mâini erau încă legate cu funii, condus de bătrână. Constantia îl văzu și ea,

și se priviră unul pe celălalt ca pe niște străini, apoi își împreunară mâinile atât cât puteau. Împrumută un cuțit de la unul dintre soldații tatălui ei și-i tăie funiile lui Corvus. Împrejurul lor începu să se rotească nebunește visul cel mai strălucitor dintre toate, alb imaculat și roșu sângieriu și verde ca marea, închegându-se în viziuni ale tuturor copiilor pe care aveau să-i aibă, inocenți.

Le-am acordat câteva ore ca să-și revină în simțiri – și ca să-mi revin și eu. Apoi m-am ridicat în picioare pe podiumul abandonat al episcopului și-am strigat peste capetele acelor de la nivelul inferior:

— A venit vremea! am țipat.

Trebuie să ne unim cu toții acum; trebuie să ne unim...

La început m-au ignorat. Eram destul de elocvent, dar emoția lor era încă prea mare. Așa că am mai așteptat, am început să vorbesc din nou, și-am fost redus la tăcere cu strigăte. Bucăți de fructe și legume și-au luat zborul. „Monstrule!” au țipat, și m-au gonit. M-am strecurat de-a lungul scărilor de piatră, am găsit crăpătura cea îngustă și m-am ascuns în ea, îngropându-mi ciocul în labe, întrebându-mă ce fusese în neregulă. A durat surprinzător de mult timp până să-mi dau seama că, în cazul meu, dorința mea de a conduce era sortită eșecului nu atât din cauza stigmatului pietrei, cât din cauza urâteniei formei mele.

Pavasem, totuși, calea pentru Christosul de Piatră. Mi-am spus că El cu siguranță va putea să-și ia locul acum. Așa încât m-am târât de-a lungul crevasei, până când am ajuns la camera ascunsă și la strălucirea galbenă. Înăuntru era liniște. Mai întâi m-am întâlnit cu monstrul de piatră, care m-a măsurat bănuitor din priviri cu ochii săi cenușii, sticloși.

— Te-ai întors, zise el.

Copleșit de istețimea lui, am rânjit, am încuviințat și-am cerut să fiu dus înaintea Christosului.

— Doarme.

Desen de Radu Gavrilescu

— Vești importante, am spus.

— Ce?

— Aduc vești îmbucurătoare.

— Atunci să le aud.

— Numai pentru urechile Lui.

Din colțul întunecos veni Christosul, care acum părea mult mai bătrân.

— Ce este? întrebă El.

— Am pregătit calea pentru Tine, am spus. Simon, zis Petru, mi-a spus că eram moștenitorul testamentului său, că ar trebui să vin dinaintea Ta...

Christosul de Piatră clătină din cap.

— Crezi că sunt izvorul din care curg toate binecuvântările?

Am încuviințat, nesigur.

— Ce ai făcut acolo, afară?

— Am lăsat să intre lumina.

Clătină încet din cap.

— Pari o creatură îndeajuns de înțeleaptă. Știi despre Mortdieu.

— Da.

— Atunci ar trebui să știi că de-abia mai am suficientă putere ca să mă țin laolaltă, să mă vindec, necum să le slujesc celor de-afară.

Arătă cu un gest dincolo de ziduri.

— Propria Mea sursă a plecat, zise El cu jale. Funcționez din rezerve, iar acestea nu sunt nici pe departe vaste.

— Vrea să pleci și să nu ne mai sâcâi, explică monstrul.

— Au lumina lor acolo, sus, spuse Christosul. Au să se joace cu asta o vreme, or să se plictisească de ea, au să se întoarcă la ceea ce aveau înaintea. E vreun loc pentru tine în toate astea?

M-am gândit o clipă, după care am clătinat din cap.

— Nici un loc, am zis. Sunt prea urât.

— Tu ești prea urât, iar Eu sunt prea celebru, spuse El. Ar trebui să vin dintre ei, anonim, și asta e în mod clar imposibil. Nu, lasă-i în pace pentru un timp. Mă vor crea din nou, poate, sau încă și mai bine, vor uita de Mine. De noi. Acolo n-avem nici un loc.

Am fost uluit. Am căzut în fund pe podeaua de piatră, iar Christosul mă mângâie pe cap când trecu pe lângă mine.

— Du-te înapoi la ascunzătoarea ta; trăiește cât de bine poți, zise El. Vremea noastră s-a sfârșit.

M-am întors să plec. Când am ajuns la crevasă, I-am auzit în urmă vocea, spunând:

— Joci bridge? Dacă da, mai găsește pe cineva. Ne trebuie patru la o masă.

M-am cățărat prin crăpătură, prin ziduri și de-a lungul bolților de deasupra petrecerii. Nu numai că n-aveam să fiu papă – după ce fusesem numit de însuși Sfântul Petru! – dar nu puteam convinge pe cineva mult mai calificat decât mine să preia conducerea.

Presupun că marca eternului student este că, atunci când mintea îi dă greș, se întoarce la profesor.

M-am întors la uriașul de bronz. Era adâncit în meditație. La picioarele sale erau împrăștiate foi de hârtie cu schițe detaliate ale unor părți din Catedrală. Am așteptat răbdător până când m-a văzut. Se întoarse, cu bărbia în mână, și mă privi de sus până jos.

— De ce ești așa trist?

Am clătinat din cap. Numai el îmi putea citi trăsăturile și recunoaște stările sufletești.

— Mi-ai urmat sfatul? Am auzit zarvă.

— *Mea maxima culpa*, am zis.

— Și...?

Încet, ezitând, i-am dat raportul, încheind cu refuzul Christosului de Piatră. Uriașul ascultă cu atenție, fără să întrerupă. Când am sfârșit, se ridică, dominându-mă cu înălțimea, și arată cu rigla printr-un portal deschis.

— Vezi asta, afară? întrebă. Rigla trecu peste codrii de dincolo de insulă până la orizontul verde, îndepărtat. Am răspuns că văd și-am așteptat să continue. Părea să fie iarăși pierdut în gânduri.

— Odinioară era un oraș acolo unde acum cresc copaci, zise. Artiștii veneau cu miile, și târfele, și filosofii, și academicienii. Și când Dumnezeu a murit, toți academicienii și târfele și artiștii n-au putut ține laolaltă țesătura lumii. Cum te aștepti ca noi să reușim acum?

Noi?

— Perspectivele n-ar trebui să determine dacă cineva acționează sau nu, am spus. Nu-i așa?

Uriașul râse și mă bătu ușurel pe cap cu rigla.

— Poate că ni s-a dat un semn, iar noi nu trebuie decât să învățăm cum să-l interpretăm corect.

Am rânjit ca să arăt că nu înțelegeam.

— Poate că Mortdieu este, într-adevăr, un semn că am fost înțărcați. Trebuie să ne facem rost de hrană singuri, să refacem lumea fără ajutor. Ce crezi despre asta?

Eram prea obosit ca să judec valoarea a ceea ce spunea, dar nu știam ca uriașul să se mai fi înșelat vreodată.

— Bun. Admit asta. Deci?

— Christosul de Piatră spune că energia Lui se epuizează. Dacă Dumnezeu ne dezvăță de vechile obiceiuri, nu ne putem aștepta ca Fiul Lui să înlocuiască sânul matern, nu-i așa?

— Nu...

Se așază pe vine lângă mine, cu figura strălucind.

— M-am întrebat cine avea cu adevărat să intervină. E evident. El n-o va face. Deci, micuțele, cine este opțiunea următoare?

— Eu? am întrebat cu sfială.

Uriașul mă privi de sus până jos, compătimator.

— Nu, zise el după un timp. Eu sunt următorul. Suntem înțărcați!

Execută un mic dans, făcându-mă să tresar și să scot ciocul dintre labe. Am clipit, îmi înșfăcă vârfurile resturilor de aripi și mă săltă în picioare.

— Stai drept. Spune-mi mai multe.

— Despre ce?

— Spune-mi tot ce se petrece jos, și tot ceea ce mai știi.

— Încerc să-mi dau seama ce spui, am protestat tremurând.

— Dens ca piatra!

Zâmbind larg, se aplecă asupra mea. Apoi zâmbetul dispăru și uriașul încercă să pară sobru.

— Este o mare răspundere. Acum trebuie să refacem noi înșine lumea. Trebuie să ne coordonăm gândurile, visele. Haosul nu ne va servi. Ce ocazie, să fii arhitectul unui univers întreg!

Flutură rigla către tavan.

— Să construiești înseși cerurile! Lumea precedentă a fost un teren de încercare, plin de reguli și condamnări aspre. Acum ni s-a spus că suntem pregătiți să lăsăm asta în urmă, să ne îndreptăm spre ceva mai matur. Te-am învățat vreuna dintre regulile arhitecturii? Vreau să spun, estetica. Nevoia de armonie, interacțiune, utilitate, frumusețe?

— Unele, am zis.

— Bun. Nu cred că refacerea universului va necesita reguli mai bune. Fără îndoială că va fi nevoie să experimentăm, și poate că una sau mai multe dintre marile noastre turlă se vor năru. Dar acum lucrăm pentru noi, pentru propria noastră slavă, și mai marea slavă a Dumnezeului care ne-a făcut! Nu-i așa, urâtul meu prieten?

Ca multe istorii, a mea trebuie să înceapă cu ceea ce e mic, puternic focalizat și să se extindă la ceea ce e mare. Dar spre deosebire de majoritatea istoricilor, eu n-am luxul timpului. De fapt, povestea mea nici măcar nu s-a încheiat încă.

În curând, legiunile lui Viollet-le-Duc își vor începe campaniile. Cei mai mulți au fost instruiți foarte în detaliu: răpiți de jos, aduși la etajele superioare, învățați ca mine. Vom începe să-i trimitem înapoi, unul câte unul.

Instruiesc din când în când, scriu din când în când, observ tot timpul.

Următorul pas va fi cel mai mare. N-am nici o idee cum îl vom face.

Dar, cum spune uriașul: „Cu mult timp în urmă s-a prăbușit tavanul. Acum trebuie să-l împingem la loc, să-l consolidăm, să reparăm grinzile.” Când ajunge aici le zâmbește elevilor. „Nu numai să le reparăm. Să le înlocuim! Acum noi suntem grinzile. Carne și piatră devenite ceva mult mai puternic.”

Ah, însă atunci un prostănac ridică mâna și întrebă: „Dar dacă ne vor obosi brațele ținând cerul sus?”

Vedeți, misiunea noastră n-are să se sfârșească prea curând.

*Traducere de
Florin Pîtea*